

MCSE-hírek

Közgyűlés 2003

2003. évi rendes közgyűlésünknek ismét az Óbudai Művelődési Központ (ÓMK) adott otthont. A május 10-ei időpont ugyan meglehetősen késői volt, azonban szándékunk az volt, hogy az MCSE közgyűlése a Csillagászat hónapja rendezvényei sorába illeszkedjék.

A 10 órára meghirdetett közgyűlés most sem volt határozatképes „első körben”, ehhez a taglétszám 50%-a plusz 1 fő regisztrált jelenlétére lett volna szükség.

Az elnöki megnyitóban Szabados László köszöntötte a közgyűlés résztvevőit és a megjelent vendégeket, majd röviden áttekintette az elmúlt év eseményeit. Köszönetet mondott mindazoknak, akik az MCSE gondozásában megjelent különféle kiadványok elkészítésében közreműködtek, illetve rendezvényeink lebonyolításában segítettek (táborok, nagyobb bemutatók). Külön kitért a Polaris Csillagvizsgáló tevékenységére, ill. az MCSE-szerver és az MCSE-honlapok „üzemeltetésére”. Öröndetes, hogy a Természet Világa MCSE által támogatott csillagászati legutóbbi diákpályázatára háromszor annyi pályamunka érkezett, mint a korábbi években (a diákpályázatot továbbra is támogatjuk). Felmerült, hogy az ifjúsággal kapcsolatos feladatainkat az alapszabályban az eddiginél határozottabban rögzítsük, továbbá szerepeltessük benne, hogy az MCSE a környezetvédelemmel is foglalkozik.

Ezt követően „protokolláris” események következtek. Elsőként Bob Gent, az International Dark-Sky Association (Nemzetközi Sötét-Égbolt Egyesület) európai képviselője adta át az IDA díját Déri Tamásnak, aki a MÁV térvilágítás rekonstrukcióját vezette. A világítás-korszerűsítés során 500 MÁV-állomáson összesen 16 000 fényforrást cseréltek ki korszerű, környezetbarát és „csillagfénybarát”, helyesen kialakított lámpatestre. Déri Tamás röviden ismertette a programot, és köszönetet mondott dr. Horváth Józsefnek, a LYSIS Rt. elnökének a programban nyújtott segítségéért. Ezt követően Szabados László, az MCSE elnöke átadta a 2003. évi Kulinémlékérmeket. Az idei díjazottak: Bartha Lajos és Mizser Attila.

Az elnökségi beszámoló után következett a titkársági beszámoló (I. később), majd Spányi Péter, a Számvizsgáló Bizottság vezetőjének jelentése, melyet a közgyűlés egyhangúlag elfogadott.

Az előre meghirdetett program szerint több előadást is hallgathattak az érdeklődők: Spányi Péter: A Rosetta-program, Kolláth Zoltán: A csillagok hangja, Kereszturi Akos: Az „év bolygója”, a Mars. Különösen érdekes volt a még friss élmény, a május 7-ei Merkúr-átvonulás észleléseinek felidézése. Általános tetszést aratott Győri Csoportunk nagy sikerű, több ezer főnyi érdeklődőt vonzó átvonulás-bemutatójáról szóló beszámolója. Az előadásokkal párhuzamosan most is pezsgett az élet a folyosón: zajlott az asztro-bazár. Akárcsak korábban, most is hiába kértük, hogy a kereskedelmi tevékenységet az előadások közötti *szünetekre* korlátozzák az eladni szándékozók.

A közgyűlést követően napóra-avatóra invitáltuk tagjainkat a Polaris Csillagvizsgálóba. A Marton Géza által tervezett és készített napóráról júniusi számunkban közöltünk cikket. A jelenlevők közül néhányan segíthettek az új, 200/2470-es refraktor tubusának „beemelésében” is. (A refraktort május 31-én avattuk, a napfogyatkozás hajnalán.)

Titkársági beszámoló (közhasznúsági jelentés)

Polaris Csillagvizsgáló. 2002 volt első teljes évünk egyesületünk első számú bázisán, a Polaris Csillagvizsgálóban. Az egyesületi összejöveteleken és az észlelőmunkán kívül jelentős ismeretterjesztő tevékenységet is folytattunk: egész évben heti három alkalommal fogadtuk távcsöves bemutatusainkon az érdeklődőket és az iskolai csoportokat. A június–augusztusi időszakban az Óbudai Művelődési Központ Szabadidő Parkjában működő nyári tábor diákjait heti rendszerességgel fogadtuk ismeretterjesztő előadásokkal és Nap-bemutatóval.

A csillagvizsgáló adott teret hagyományos keddi MCSE-összejöveteleinknek és előadás-sorozatunknak, melyet tavasszal és ősszel tartottunk. Szombat esténként az egyesületi tagoknak észlelési lehetőséget biztosítottunk a Polaris távcsöveivel, ill. az észlelőterazon felállítható saját távcsöveikkel. Ezenkívül az intézmény olyan prózai funkciókat is ellát, mint az MCSE-kiadványok postázása ill. raktározása – a Polaris előtti időszakban mindezen tevékenységeket magánlakásokon tudtuk csak megoldani.

2002 őszén újra indítottuk a Polaris-szakkört, melyben középiskolások sajátíthatnak el csillagászati és űrkutatási ismereteket. A szakkört Horvai Ferenc csillagászhallgató vezette.

A szokásos nyitva tartás mellett 2002-ben több alkalommal tartottunk a médiában külön is meghirdetett bemutatókat. A Csillagászat Napját március 23-án tartottuk (a rendezvényhez több MCSE helyi csoport is csatlakozott), míg augusztus 17-én a 2002 NY40 földsúroló kisbolygó földközelsége alkalmából bonyolítottunk le bemutatót. Március–április során az Ikeya–Zhang-üstökös, április–május folyamán pedig a nagy bolygósorakozó vonzott az átlagosnál több látogatót a Polaris Csillagvizsgálóba.

Március folyamán kiépítettük a csillagvizsgáló helyi számítógépes hálózatát, októbertől pedig a megkezdtük a kupola további átalakítását

Kiadványok. Folyamatosan megjelentettük Meteor c. havi folyóiratunkat (összesen 11 szám, melyből a 7–8-ast dupla terjedelemben adtuk ki), összesen 768 oldalon (további 48 oldal színes képmelléklettel). A Meteor továbbra is a hazai amatőrmozgalom első számú fóruma, bizvást állíthatjuk, hogy a legendás Föld és Ég örökébe lépve mind az észlelő és távcsőépítő amatőrök, mind a csillagászat iránt érdeklődők számára sok hasznos olvasmánnyal szolgál. Folytattuk az „Új” Naprendszer c. sorozatunkat, ill. a korábnál több hazai asztrofotót közöltünk – a legkiválóbb felvételek közül válogatva. A Meteor kiadásához 2002-ben – hagyományos támogatóink, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Nemzeti Kulturális Alapprogram és a Pro Renovanda Cultura Hungariae mellett – egyre nagyobb mértékben járultak hozzá hirdetőink.

Legrangosabb kiadványunk, a Meteor csillagászati évkönyv 2003. évi kötetét november elején jelentettük meg, 326 oldalon. A megszokottnál korábbi megjelenés nagymértékben megkönnyítette a kiadvány kiküldését tagjaink számára, azonban a magas ár (nem ritkán 45, sőt 50 százalék) kétségkívül hátrányosan érinti a kötet (és más, a könyvterjesztésbe bekerülő kiadványaink) terjesztését.

Februárban adtuk ki az Amatőrcsillagászok kézikönyve második kiadását (536 oldalnyi terjedelemben). Az 1999-ben megjelentetett első kiadás teljesen elfogyott, így égetővé vált az új Kézikönyv megjelenítése. A második kiadás számos fejezetét átdolgoztuk, a hibákat kijavítottuk, a csillagászati képkészítésről pedig teljesen új feje-

zetet készítettünk. Úgy véljük, az észlelőmunka iránt komolyan érdeklődő amatőrök számára fontos, informatív kiadványt sikerült megjelentetnünk.

Márciusban készült el – a Guards Rt.-vel közös kiadásban – a Napfogyatkozás 1999 CD-ROM, mely közel 80 közreműködő felvételeit, videóit mutatja be számos kordokumentummal kiegészítve. A CD méltóképpen örökíti meg a ritka égi jelenséget, egyben érdekes lenyomata 1999-nek, a napfogyatkozás évének.

Júliusban készült el 8 db-os képeslap-sorozatunk, mely hazai asztrofotósok munkáinak felhasználásával készült (Orion-köd, Észak-Amerika-köd, Hale-Bopp-üstökös, bolygóegyüttállás, teljes holdfogyatkozás, Hold, teljes napfogyatkozás, protuberanciák).

Egyesületi élet, rendezvények, táborok. Régi adósságot törlesztettünk, amikor a Tudományos Ismeretterjesztő Társulattal közösen létrehoztuk a Kulin György-emlékérmét. Az elismerést a csillagászati ismeretterjesztésben kiemelkedőt alkotóknak ítéli oda a két szervezet által létrehozott kuratórium. Az első Kulin-emlékérmét Ponori Thewrewk Aurél vehette át 2002. január 29-én, a TIT Szövetség székházában tartott ünnepségen.

A Polaris Csillagvizsgáló adott otthont a bolygóészlelők találkozásának (március 9–10.), illetve a változócsillag-észlelők összejövetelének (május 25.). Különösen az utóbbi rendezvénynek volt kedvező visszhangja, hiszen egy nagy múltú, ám 1997 óta szünetelő találkozót sorozatot sikerült felelevenítenünk.

2002 nyarán két nagyobb észlelőtábort bonyolítottunk le. Az Ágasvár 2002 elnevezésű ifjúsági táborban mintegy 90 fő vett részt. Az „észlelő-nevelő” tábort elsősorban a tizenévesek számára indítottuk, még 1991-ben. A 2002-es táborban, melyet törzshelyünkön, az Ágasvári turistaházban bonyolítottunk le július 5–12. között, kimagaslóan jó észlelési körülmények fogadták a fiatalokat, csaknem minden éjszaka végig derült volt az ég. A programot egri és pizskés-tetői kirándulás színesítette. A minden korosztály számára meghirdetett Meteor 2002 Távcsoves Találkozóznak másodízben adott otthont a szentléleki Turistapark (augusztus 8–11.). A rendkívül mostoha, monszun jellegű időjárás miatt a korábbiaknál jóval kevesebben, mindössze 180-an vettek részt találkozónkon. A rendezvény talán legérdekesebb színfoltját jelentették Schné Attila Yolo-távcsovei, de a távcsoves fórum és a szombat délutáni nagy „asztrobazár” is sokak számára emlékezetes.

Napórák két ország határán elnevezéssel szeptember 27–29. között rendezett találkozót a szombathelyi Gothard Amatőr csillagászati Egyesület. A Kőszegen lebonyolított nemzetközi napórák szimpóziumon külföldi (zömmel osztrák és német) előadóknak köszönhetően rendkívül színvonalas előadásokat hallhattunk. A rendezvényt az MCSE is támogatta. A találkozón alakult meg az MCSE Napóra Szakcsoportja, Keszthelyi Sándor vezetésével.

Szegedi csoportunk október 12-én tartotta évi rendes találkozóját, melyen 55-en vettek részt. A sorrendben kilencedik szegedi találkozón színvonalas ismeretterjesztő és szakmai előadások hangoztak el szegedi és budapesti csillagásztól, csillagász hallgatóktól. Szeptember 21-én alakult meg győri csoportunk, ezzel vidéki csoportjaink száma 16-ra növekedett.

Az év legemlékezetesebb „égi” eseménye a Leonidák meteorraj november 18/19-i kitérése volt, melyet – „médiakampányunknak” köszönhetően – országszerte rengeteg helyszínen kísérték figyelemmel. A meteorraj 2002-es kitéréséről számos beszámoló, fotó érkezett, melyeket a Meteor 2003/1. számában közöltünk.

A hazai amatőrök adományaiból két romániai amatőrtársunkat támogattuk. Sajtz Andrászt számítógéphez juttattuk, Kósa-Kiss Attila számára pedig egy 80/480-as kisrefraktort vásároltunk. Határon túli amatőrtársaink támogatására továbbra is folyamatosan fogadunk adományokat.

2002 szeptemberétől egy polgári szolgálatost – Rózsahegyi Mártont – alkalmaztunk.

MIZSER ATTILA

Az MCSE 2002. évi költségvetése

Bevételek

Tagdíj	8153 eFt
Kiadványok	1805
Hirdetések	294
Pályázatok	1790
Bankkamat	358
Táborok	1302
SZJA 1%	2752
Polaris Csillagvizsgáló	255

Összesen: 16709

Kiadások

Könyvelés, nyilvántartás	250
Polaris Csillagvizsgáló	1065
Kommunikáció	2283
Nyomda	7700
Kulin-emlékérem	77
Kulin urnasír újraváltás	79
Közlekedés	232
Fotóanyagok	50
Bérek, járulékok, adók	1523
Folyóirat előfizetés	336
Számítástechnika	192
Könyvek	510
Táborok	1519
Terembérlet	56
Bankköltség	123
Távcsőbeszerzések	512
TIT Komárom M., Kőszeg	80
Egyéb	80

Összesen: 16667

Az MCSE 2003. évi költségvetése (tervezet)

Bevételek

Tagdíj	8500 eFt
Kiadványok	2100
Pályázatok	2200
Bankkamat	400
Táborok	1500
SZJA 1%	3000
Polaris Csillagvizsgáló	500

Összesen 18200

Kiadások

Könyvelés, nyilvántartás	250
Polaris Csillagvizsgáló	1000
Kommunikáció	2500
Nyomda	8000
Közlekedés	250
Fotóanyagok	50
Bérek, járulékok, adók	1800
Folyóirat előfizetés	400
Számítástechnika	300
Könyvek	550
Táborok	2000
Terembérlet	80
Bankköltség	150
Távcsőfejlesztés	200
Egyéb	200

Összesen 17730